

НОВИ САД - На данашњи дан 1875. рођен је Арчибалд Рајс, криминолог, велики пријатељ српског народа. Рођен је у јужнонемачкој покрајни Баден, студирао је у Швајцарској где се посветио криминологији. Био је професор универзитета у Лозани. На позив српске владе дошао је у Србију 1914. како би забележио злочине Аустроугарске, Бугарске и Немачке. Са српском војском прошао је читаву голготу повлачења 1915. преко планинских врлети до Јадрана и Крфа. Био је члан српске делегације на мировној конференцији у Паризу. Технички је модернизовао криминалистичку полицију у тадашњој Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца. У складу с личном жељом, његово срце је након смрти узидано у споменик српским ратницима на Кајмакчалану. Дела: "Шта сам видео и проживео у великим данима", "Чујте Срби".

Данас је среда, 8. јул, 189. дан 2026. До краја године има 176 дана.

1497 - Португалски морепловац Васко да Гама испловио је из Лисабона, предводећи експедицију која је тражила морски пут у Индију.

1621 - Рођен је француски писац Жан де Лафонтен, члан Француске академије. Писао је басне веома духовито и поучно а такође и поезију. Остала дела: песме "Адонис", "Елегија нимфама Боа", "Филемон и Баукида", роман "Љубав Психе и Купидона", стиховане "Приче".

1695 - Умро је холандски астроном, математичар и теоријски физичар Кристијан Хајгенс, који је 1655. открио тајну изгледа Сатурновог прстена посматраног са Земље и објаснио промене тог изгледа током хелиоцентричног кретања Сатурна. Открио је и Сатурнов сателит Титан и тачно одредио трајање његове револуције. Закључио је да су меридијани Земље елиптични, спљоштени на половима, као последица ротације планете. Пронашао је законе судара тела, поставио закон центрифугалне силе, засновао ундулациону теорију светлости, објаснио начин простирања светлости ("Хајгенсов принцип"). Конструисао је 1657. часовник са секундарним клатном (Хорологиум

осцилаториум) и увео га за мерење времена при астрономским посматрањима. У сарадњи с братом конструисао је више астрономских дурбина великих жижних даљина.

1709 - Руска војска под командом цара Петра Великог поразила је код Полтаве армију шведског краља Карла XII. Пораз код Полтаве био је крај Шведске као велике силе, а Карло XII је једва извукао живу главу. Победа над тада најбољом војском Европе подигла је престиж Русије, која је тиме постала сила првог реда.

1822 - Енглески писац Перси Биш Шели, један од најбољих лиричара енглеског језика, удавио се у мору код италијанског града Ливорно. Изузетно образован, зналац филозофије, књижевности и лингвистике, романтик, унео је у енглеску поезију ноту слободе и интелектуалне смелости. У поеми "Краљица Моб" изразио је своја револуционарна осећања. Остала дела: песничке драме "Ченчи", "Ослобођени Прометеј", лирске песме "Шева", "Облак", "Ода западном ветру", есеј "Одбрана поезије".

1838 - Рођен је немачки конструктор и генерал гроф Фердинанд фон Цепелин, који је 1900. конструисао велику ваздушну лађу, дирижабл, названу по њему "цепелин". Његова летелица дуга 248 метара била је лакша од ваздуха, с великим балоном профилисаног вретенастог облика и моторним погоном.

1885 - Рођен је немачки филозоф Ернст Блох, један од најзначајнијих мислилаца 20. века. Завршио је студије филозофије, физике и музике и докторирао у Вирцбургу, а универзитетску каријеру почео је 1918. у Лајпцигу. После доласка нациста на власт 1933. избегао је из Немачке у Швајцарску, потом у САД. Предавао је филозофију на Универзитету у Лајпцигу од 1948. до 1957, када му је професура онемогућена. По преласку у Западну Немачку, од 1961. до смрти 1977. био је професор на Универзитету у Тибингену. Дела: "Дух утопије", "Томас Минцер као теолог револуције", "Трагови", "Наслеђе овог времена", "Слобода и поредак", "Субјект-Објект" (монографија о Хегелу), "Принцип нада", "Природно право и људско достојанство", "Тибингенски увод у филозофију".

1894 - Рођен је руски физичар Пјотр Леонидович Капица, један од најистакнутијих физичара 20. века, добитник Нобелове награде за физику 1978, инострани члан Српске академије наука и уметности. Од 1921. до 1934. радио је у Великој Британији, а по повратку је руководио Инститutom Академије наука Совјетског Савеза за физику. Успео је да створи врло јака магнетна поља, открио је зависност електричног отпора

поликристалних метала од јаког магнетског поља. Радио је на физици ниских температура (хелијум II, течни ваздух, водоник), унапредио хидродинамику.

1920 - Граду Шапцу свечано је уручено француско одликовање "Ратни крст" за хероизам и страдање његовог становништва у Првом светском рату. Шабац је 1914. и 1915. претрпео велика разарања од стране аустроугарске војске, која је починила масовне ратне злочине над српским цивилима у Шапцу и Мачви.

1932 - Рођен је Петар Лаловић, српски филмски редитељ, сценариста, сниматељ. Снимио је око 200 документарних филмова. Завршио је филмску академију у Загребу и дипломирао на Факултету драмских уметности у Београду. Његово главно опредељење били су филмови на тему природе. Добитник је бројних награда, домаћих и иностраних. Најпознатији филмови: "Последња оаза", "Свет који нестаје", "Птице које не полете", "Београдска оаза".

1940 - Влада Норвешке је у Другом светском рату емигрирала у Лондон, пошто је норвешка војска капитулирала после 62 дана отпора инвазионим снагама Немачке.

1942 - Умро је француски маршал Франше Депере, истакнути војсковођа у Првом светском рату и почасни војвода српске војске. У јуну 1918. преузео је врховну команду над савезничким снагама на Солунском фронту. Његова је била одлука да Српска војска прва крене у пробој фронта. После пробоја Солунског фронта срби су брзо поразили Бугаре и присилили их на капитулацију, а потом и аустријске и немачке трупе, што је било одлучујуће за слом Централних сила и окончање Првог светског рата.

1943 - Умро је херој француског Покрета отпора у Другом светском рату Жан Мулен, познат као "Макс", који је руководио отпором нацистима у окупираној Француској. После хапшења мучен је у Гестапоу и умро је од повреда.

1956 - У Београду је изведен први јавни ТВ пренос бежичним путем, поводом прославе стогодишњице рођења српског научника Николе Тесле. Програм из привременог ТВ студија у Институту "Никола Тесла" у Београду грађани су пратили на четрдесетак пријемника смештених у изложима продавница у разним деловима града.

1967 - Умрла је енглеска позоришна и филмска глумица Вивијен Ли, која је стекла светску славу улогом Скарлет О'Хара у америчком филму "Прохујало с вихором" за коју је награђена Оскар. У позоришту је играла низ водећих улога у драмама Вилијама Шекспира, често с мужем Лоренсом Оливијеом. Остали филмови: "Бура у чаши воде", "Пожар над Енглеском", "Цезар и Клеопатра", "Ана Карењина", "Леди Хамилтон", "Трамвај назван жеља" (Оскар), "Римско пролеће госпође Стон".

1994 - Умро је севернокорејски лидер Ким Ил Сунг, за поданике "Велики вођа", који је неограниченом личном влашћу управљао од оснивања те земље 1948. до смрти.

2000 - Умро је Никола Херцигоња југословенски композитор и музиколог. Студирао је композицију на Музичкој академији у Загребу. Био је професор историје музике и музикологије на Музичкој академији у Београду од 1950. до 1975. Аутор је више од 300 музичких дела различитих жанрова, од монументалних музичко-сценских дела: сценски ораторијум "Горски вијенац", музичко-сценска визија "Планетаријом", опера балет "Ставите памет на комедију", ораторијум "Јама", "Слуга Јернеј и његово право" па до масовних песама, попут Свечаних песама "Југославијо" и "Уз маршала Тита".

2002 - Лидери 34 афричке земље на састанку у Дурбану укинули су Организацију афричког јединства и сутрадан је заменили новом организацијом по угледу на Европску унију, под називом Афричка унија. 2003 - Судански "Боинг 737" са 104 путника и 11 чланова посаде срушио се одмах по полетању из Порт Судана ка Картуму, што је преживео само један двогодишњи дечак.

2007 - У нападу камионом возач самоубица је јужно од Багдада усмртио 23 регрута, док је 27 повређено. Камион нападача самоубице ударио је у возило с регрутима који су путовали из регрутног центра у граду Фалуци а напад се догодио код места Хасва.

2008 - Највише дипломате САД и Чешке, Кондолиза Рајс и Карел Шварценберг, потписали су, у Прагу, споразум о размештању америчког антиракетног система у Чешкој. Ипак, две стране нису успеле да се договоре о другом споразуму који се односи на статус америчких војника у Чешкој. Више од 100.000 Чеха потписало је претходно петицију против америчког војног присуства у Чешкој. У медијима је посебно наглашавана чињеница да је споразум потписан за столом на којем је 40 година раније потписан пакт

о совјетској окупацији Чехословачке, августа 1968. када је угушено "Прашко пролеће".

2016 - У Варшави је започео дводневни самит НАТО, током ког су се лидери 28 земаља чланица договорили о одговорима на безбедносно проблематичне ситуације, сиром света, од Авганистана и "Исламске државе" до Украјине. Донесена је одлука о отпору екстремистичкој групи "Исламска држава", али и о предупредивању, како је речено, "руске агресије" на источним границама Алијансе.

2018 - Шест припадника безбедносних снага Туниса убијено је, у нападу из заседе, на северозападу земље, уз границу с Алжиром, у области Џендуба, а тројица су рањена. Напад су извршили исламски екстремисти. 2018 - Најмање 85 особа је погинуло, више десетина је нестало, а стотине хиљада је било присиљено да напусти домове након што су рекордне кише погодиле југозападне делове Јапана, чак осам префектура, укључујући Кјото и Хирошиму, изазивајући незапамћене поплаве и клизишта.

2022 - Шинзо Абе, дугогодишњи председник Владе Јапана и челник Либерално демократске партије убијен је приликом политичког скупа у граду Кашихара, префектура Нара, на југу централног јапанског острва Хоншу. Убица Тецујо Јамагами (41), бивши припадник јапанске ратне морнарице, пуцао је у Абеа док је држао говор, са леђа, испаливши два пројектила. Шинзо Абе (67), који је био челник Владе Јапана од децембра 2012 до септембра 2020, изданак је древне угледне породице, чијих је више представника имало важну улогу у историји Јапана.

(Танјуг)